

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Šrédlové a soudkyň Mgr. Soni Burešové a Mgr. Lucie Králové ve věci

žalobkyně: **LAMB&SON s. r. o.**, IČO 061 05 122
sídlem K Výšině 12, 735 53 Dolní Lutyně
zastoupená advokátem JUDr. Vítem Rybářem
sídlem 28. října 1610/95, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo vnitra**, IČO 000 07 064
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o zaplacení 2 060 297 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 11. dubna 2022, č. j. 18 C 143/2021-131,

takto:

Usnesení soudu I. stupně se potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením nepřiznal soud I. stupně žalobkyni osvobození od soudních poplatků.
2. Žalobkyně se podanou žalobou podanou domáhá po žalované zaplacení shora uvedené částky coby náhrady škody podle § 36 zák. č. 240/2000 Sb., krizový zákon. Vzniklá škoda představuje zbytečně vynaložené mzdové náklady na zaměstnance za dobu od listopadu 2020 do dubna 2021, když zaměstnanci v důsledku krizových opatření nemohli vykonávat svou práci, přičemž žalobkyní vynaložené mzdové náklady ve výši 2 060 297 Kč nebyly pokryty příspěvkem z programu Antivirus.
3. Žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků. Nejzásadnějším zásahem do jejich poměrů v roce 2020, 2021 bylo nevyplacení příspěvku z programu Antivirus. Uvedla, že nevlastní nemovitý majetek; disponuje vozem BMW, rok výroby 2016, který je však na leasing. Dále má dva bankovní účty, a to provozní a mzdový.
4. Z přiznání k dani z příjmu za roky 2018 až 2020 soud I. stupně zjistil, že roční úhrn obratu žalobkyně představoval v roce 2018 částku 85 000 Kč a základ daně 41 524 Kč, v roce 2019 představoval roční úhrn obratu částku 400 430 Kč a základ daně 69 359 Kč a v roce 2020 představoval roční úhrn obratu částku 3 873 976 Kč a základ daně -411 752 Kč. Z výpisů z účtů soud I. stupně zjistil, že na účtu 115-xxx/0100 činil ke dni 15. 11. 2021 zůstatek 20 397,79 Kč a na účtu 123-xxx/0100 činil ke dni 30. 11. 2021 zůstatek 0,99 Kč.
5. Soud I. stupně žalobkyni osvobození od soudních poplatků s odkazem na § 138 odst. 1 o. s. ř. nepřiznal. Neshledal, že by u žalobkyně byly naplněny zcela mimořádné okolnosti pro přiznání osvobození od soudních poplatků, a to ani z části. Zejména shledal nestandardním vývoj majetkové situace žalobkyně zachycený v daňových přiznáních, které ani nebyly opatřeny potvrzením o podání správci daně. U žalobkyně došlo během let 2018 až 2020 ke skokovému růstu obratu –

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

v roce 2020 proti roku předcházejícímu téměř desetinásobně a proti roku 2018 téměř padesátinásobně, přesto však výsledkem tohoto růstu obratu byla ztráta přes 400 000 Kč. Jde-li o doložené výpisy z účtu, soud I. stupně uvedl, že se zůstatky vztahují k době podání žaloby, nikoliv k době, kdy mu byly dokládány, o aktuální situaci žalobkyně proto nesvědčí. Nadto dle těchto výpisů žalobkyně v září a říjnu 2021 měla na účtu 115-xxx/0100 obraty peněžních prostředků v rádech milionů Kč a na účtu 123-xxx/0100 v období od září do listopadu 2021 obrat převyšující 1 000 000 Kč. O tom, že jí nebude poskytnuta podpora v rámci programu Anticovid, věděla nejpozději od června 2021, jak plyne z textu samotné žaloby. Měla proto vzít v potaz skutečnost, že s následným podáním žaloby jí vznikne poplatková povinnost ve výši 5 % z žalovaného plnění a mohla vyčlenit odpovídající množství peněžních prostředků, potřebných k úhradě soudního poplatku.

6. Proti usnesení soudu I. stupně brojila žalovaná včasným a přípustným odvoláním. Namítala, že daňová příznání je nutno správci daně podávat výhradně ve formě tzv. datové věty prostřednictvím datové schránky. Soud I. stupně dále mohl nahlédnout do veřejně přístupné sbírky listin, ve které jsou uloženy její účetní závěrky, které obsahují podrobnější informace o stavu hospodaření žalobkyně. Z nich je zřejmé, že převážná část tržeb byla použita na pokrytí mzdových nároků zaměstnanců a proto je stav bankovních účtů takový, jaký byl doložen. Předmětem podnikání žalobkyně je zejména poskytování služeb, při kterých je třeba pokrýt mzdové nároky zaměstnanců. Práva zaměstnanců na zaplacení mzdy a souvisejících odvodů jsou primární závazky, které je nutno plnit přednostně. S ohledem na způsobenou škodu neměla žalobkyně žádné finanční rezervy, ze kterých by mohla uhradit soudní poplatek. Navrhovala, aby odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně změnil tak, že se žalované osvobození od soudních poplatků přiznává.
7. Odvolací soud přezkoumal z podnětu žalobkyně podaného odvolání napadené usnesení soudu I. stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo [§ 212 a § 212a o. s. ř.], aniž nařídil odvolací jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.], a poté neshledal odvolání důvodným.
8. Podle §138 odst. 1 o. s. ř. může předseda senátu na návrh přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.
9. Účelem právního institutu osvobození od soudních poplatků je zajistit navrhovateli přístup k soudu a s ním spjatou ochranu jeho práv i v podmínkách jeho tíživé materiální a sociální situace. Posouzení naplnění tohoto účelu je ale vázáno na konkrétní věc a konkrétní uplatňované právo [srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2856/08].
10. Osvobození od soudních poplatků podle ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. lze přiznat i právnické osobě - podnikateli [srov. např. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 1998, sp. zn. 15 Co 539/98, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 61/1999].
11. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným okolnostem. U fyzických osob bere v úvahu také jejich sociální poměry, zdravotní stav apod. Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech účastníka, se pak musí promítnout do závěru, zda účastník je s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní poplatky a nést další výdaje spojené s řízením, včetně nákladů spojených s poskytnutím právní pomoci (se zastoupením). Jestliže mu to jeho poměry nedovolují, je soud povinen mu přiznat tomu odpovídající osvobození od soudních poplatků (v plném rozsahu, zčásti, pro část řízení nebo jen pro některé úkony). Účastník je oproti tomu povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti [vizte např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2013, sp.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

zn. 29 Cdo 1301/2013, uveřejněné pod č. 99/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek].

12. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků u právnických osob a u fyzických osob, které jsou podnikateli, soud přihlíží i k povaze jejich podnikatelské nebo jiné činnosti, stavu a struktúře majetku, platební (ne)schopnosti; je však též nutno přihlížet k tomu, zda se spekulativně nezbavily majetku či jiných výhod, aby se poplatkové povinnosti vyhnuly [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3116/2015].
13. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 21 Cdo 1919/2016, uvedl, že žadatel nemusí vždy v občanském soudním řízení sledovat poctivý záměr. Soud proto vybere soudní poplatek za řízení zejména tehdy, představuje-li žádost o osvobození od soudních poplatků procesní obstrukci, sledující především bezdůvodné protahování řízení, nebo jde-li o zneužití práva na osvobození od soudních poplatků.
14. V daném případě žalobkyně svou žádost o osvobození od soudních poplatků založila na tvrzení, že se v důsledku krizových opatření a odmítnutí poskytnutí příspěvku z programu ANTIVIRUS nachází v záporných číslech právě o žalovanou částku.
15. Odvolací soud nahlédnutím do sbírky listin z rozvahy žalobkyně ke dni 31. 12. 2019, učiněné ve zkráceném rozsahu pro mikroúčetní jednotku, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, zjistil, že měla průměrný počet zaměstnanců 0 a čistý obrat 401 000 Kč. Z rozvahy žalobkyně k 31. 12. 2020, učiněné opět ve zkráceném rozsahu, odvolací soud zjistil, že průměrný počet zaměstnanců měla 6 a že výše osobních nákladů činila 1 233 798 Kč. Čistý obrat žalobkyně za rok 2020 činil 3 874 000 Kč.
16. Žalobkyně tak dle názoru odvolacího soudu věrohodně neobjasnila své majetkové poměry. Předně se z rozvahy za rok 2019 podává, že žádné zaměstnance neměla, tedy její podnikání nespočívalo v poskytování služeb, při kterých je třeba pokrýt mzdové nároky zaměstnanců. Oproti tomu v roce 2020 měla průměrně 6 zaměstnanců. Jak konstatoval již soud I. stupně, právě v roce 2020 došlo ke skokovému nárůstu obratu žalobkyně. Tvrdí-li žalobkyně, že příjmy byly použity na nároky zaměstnanců, ze zkrácené rozvahy za rok 2020 se tato skutečnost nepodává. V žalobě je pak tvrzeno, že v důsledku vynakládání mzdových nákladů od listopadu 2020 do dubna 2021 se žalobkyně dostala do záporných čísel. V roce 2020 však předmětné zaměstnance měla pouze v měsíci listopadu a prosinci, ztráta žalobkyně v roce 2020 tak zůstala neobjasněna. Odvolací soud rovněž přisvědčuje soudu I. stupně, že doložené výpisy z účtů svědčí toliko o stavech na těchto účtech v době podání žaloby, nikoliv v době aktuální, nadto lze z výpisů zjistit, že obrat na nich byl v rádech miliónů Kč.
17. Odvolací soud připomíná, že institut osvobození od soudních poplatků, tím spíše úplného, je mimořádný procesní institut, ke kterému soudy přistupují toliko ve výjimečných případech. A žalobkyně věrohodným způsobem neprokázala své poměry rozhodné pro posouzení důvodnosti její žádosti o osvobození od soudních poplatků.
18. Odvolací soud proto napadené usnesení soudu prvního stupně postupem dle § 219 o. s. ř. jako věcně správné potvrdil.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. i) o. s. ř.].

Praha 11. května 2022

JUDr. Jana Šrédlová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.